

ชื่อเรื่อง	การจัดการความรู้การแกะสลักพระพุทธรูปไม้ บ้านหนองยางฟ้า ตำบลท่าทุ่งหลวง อำเภอมะเข่ จังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นายไพศาล คำกาศ
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ทิพย์สุดา คังตระกูล

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาภูมิปัญญาการแกะสลักพระพุทธรูปไม้ของช่างแกะสลักไม้ บ้านหนองยางฟ้า ตำบลท่าทุ่งหลวง อำเภอมะเข่ จังหวัดลำพูน การแกะสลักไม้เป็นอาชีพหลักที่มีความสำคัญของชุมชนบ้านหนองยางฟ้า ปัจจุบันพบว่าช่างแกะสลักพระพุทธรูปไม้มีจำนวนลดลงมีอายุมาก และขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญา อาจทำให้ภูมิปัญญาการแกะสลักพระพุทธรูปไม้สูญหายไปจากชุมชน จากประชากรบ้านหนองยางฟ้าทั้งหมด 1,085 คน พบว่ามีผู้ประกอบการอาชีพแกะสลักไม้ทั่วไป 437 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ของประชากรของหมู่บ้าน ในจำนวนนี้มีผู้ประกอบการอาชีพแกะสลักพระพุทธรูปไม้จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ของผู้ประกอบการอาชีพแกะสลักไม้ หรือคิดเป็นร้อยละ 3 ของประชากรทั้งหมู่บ้าน ช่างแกะสลักพระพุทธรูปไม้มีอายุเฉลี่ย 50 ปี และมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 10,000 บาท องค์ความรู้การแกะสลักไม้ได้รับการสืบทอดมาจากบิดาและการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมา นอกเหนือจากรายได้ที่ได้จากการแกะสลักพระพุทธรูปไม้แล้ว การที่สามารถทำพระพุทธรูปได้ด้วยตัวเอง ทำให้คนในชุมชนมีความสุขทางจิตใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของอาชีพการแกะสลักพระพุทธรูปไม้ เมื่อผลิตแล้วชุมชนได้จำหน่ายพระพุทธรูปไม้แกะสลักให้แก่นักท่องเที่ยวและพ่อค้าที่ บ้านถวาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้กระบวนการจัดการความรู้ ถอดองค์ความรู้ในตัว of ช่างแกะสลักไม้ การวิจัยดังกล่าวใช้เวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2554 – กรกฎาคม 2555 โดยเลือกประชากรที่ศึกษาคือช่างแกะสลักพระพุทธรูปไม้ที่มีประสบการณ์มากกว่า 27 ปีขึ้นไปจำนวน 7 คน โดยนำกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนนั้น ทำได้โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต และการจัดเวทีสนทนากลุ่ม ผลที่ได้จากการจัดการความรู้ คือได้จัดทำ ชุดความรู้การแกะสลักพระพุทธรูป

ไม้โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาการแกะสลักไม้ ความสำคัญของการแกะสลักไม้ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแกะสลักไม้ ขั้นตอนและวิธีการในการแกะสลักไม้ ปัญหาที่เกิดจากการแกะสลักไม้ และแนวทางในการแก้ไข ผู้วิจัยได้นำชุดความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้แก่กลุ่มเป้าหมายแรก คือกลุ่มเยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเกิดความเข้าใจถึงวิธีการแกะสลักพระพุทธรูปไม้ สามารถแกะสลักพระพุทธรูปไม้ได้ และได้เผยแพร่ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่สองคือกลุ่มช่างแกะสลักพระพุทธรูปไม้ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้เกิดความรู้ใหม่ สามารถนำมาพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบที่สวยงามเป็นที่ต้องการของลูกค้านมากขึ้น พร้อมทั้งมีการเปิดศูนย์เรียนรู้การแกะสลักพระพุทธรูปไม้เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่และฝึกสอนให้แก่เยาวชนและผู้สนใจ โดยมีเป้าหมายให้ชุดความรู้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนของท้องถิ่น

Title	Knowledge Management of Carved Wooden Buddha Baan Nong Yang Fa Tha Thung Luang Sub-District, Maeta District, Lamphun Province
Author	Mr. Paisan Khamkad
Degree of	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Tipsuda Tangtragoon

ABSTRACT

This research investigated the knowledge of wooden Buddha image carving of wood carvers at Baan Nong Yang Fa, Tha Thungluang sub-district, Maetha district, Lamphun province. Wood carving is a major occupation in the community. Recently, however, the number of wooden Buddha image carvers has been declined. Moreover, the carvers are mostly in their old age. Without inheritors, these might contribute to the lost of the knowledge of wooden Buddha image carving from the community. Baan Nong Yang Fa is a village with total population of 1,085. Forty-two percent of the total population (437 people) is wood carvers. Out of this, 28 wood carvers (6% of wood carver and 3 % of total population) have skills in wooden Buddha image carving. The wooden Buddha image carvers have an average age of 50 years old and have an average monthly income of 10,000 Baht. Tacit knowledge of wood carving has been passed down through generations from father to son and developed by practicing through years of experience. Aside from the income from carving the wooden Buddha image carving, the happiness that the community can create its own spiritual figures has been shown to affect the sustainability of the wooden Buddha image carving career. The main market for wood carved Buddha is Ban Thawai, Hang Dong district, Chiang Mai province.

The objective of this research was to use Knowledge Management as a tool to extract local wisdom in wooden Buddha image carving at Baan Nong Yang. This study was conducted for one year, during August 2011 - August 2012. Seven skilled carvers with more than 27 years of experience were chosen in this research as sources of information. Seven steps of knowledge management were introduced, including 1) Knowledge Identification 2) Knowledge Creation and

Acquisition 3) Knowledge Organization 4) Knowledge Codification and Refinement 5) Knowledge Access 6) Knowledge Sharing and 7) Learning. To gather information for each step, interviews, observations, and focus group were used. For the Knowledge Management, it was possible to obtain the body of knowledge which included the history of wood carving, essential of wood carving, equipment and tools, process and practices, and problems and solution. After obtaining the body of knowledge, firstly, the researcher used it to teach young generations and interested people so that they understood the carving techniques and were able to carve wooden Buddha images. Secondly, the body of knowledge was introduced to the group of skilled carvers in this research so that they could share their knowledge, develop new techniques, and improve their designs to match needs of the market. The researcher also founded the learning center on wooden Buddha image carving to serve as knowledge sharing and training facilities for young generations and interested people. This was aimed to use this knowledge as part of local school curriculum.